

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

**Серія:
Педагогічні науки**

**Series:
Pedagogical Sciences**

Випуск 185 (2020)
Edition 185 (2020)

Кропивницький – 2020
Kropyvnytskyi – 2020

УДК 378
ББК 81.2(3)
Н 34
DOI: 10.36550/2415-7988-2019-185-1

Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. – Випуск 185. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2020. – 274 с.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2018 = 77.92

Рецензенти: **Олексюк О. М.**, доктор педагогічних наук, професор,
Кучай О. В., доктор педагогічних наук, професор.

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» внесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Наказ Міністерства освіти і науки України № 241 від 09.03.2016 р.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах **Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat.**

Редколегія:

Науковий редактор:

Черкасов В. Ф. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Заступник наукового редактора:

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Відповідальний секретар:

Кулікова С. В. – кандидат педагогічних наук, ст. викладач Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Редакційна колегія:

Єжова О. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Сзатан С. – професор Гданського університету, Польща

Калініченко Н. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Коваль Л. В. – доктор педагогічних наук, професор Бердянського державного педагогічного університету

Давидович Н. – професор, університетський центр Самарія, Аріель, Ізраїль

Радул В. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Остенда О. – професор технологічного університету, Катовіца, Польща

Костікова І. І. – доктор педагогічних наук, професор Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди

Растрігіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Рябовол Л. Т. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Шандрук С. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Друкуються за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 5 від 26. 12. 2019 року)

Статті друкуються відповідно до політики видання

© Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2020

UDK 378
BBK 81.2(3)
A 34
DOI: 10.36550/2415-7988-2019-185-1

Academic notes / Ed. board: V. F. Cherkasov, V. V. Radul, N. S. Savchenko, etc. – Edition 185. Series: Pedagogical Sciences. – Kropyvnytskyi: EPC of Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University, 2020. – 274 p.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2018 = 77.92

Reviewers: Oleksyuk O. M., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Kuchai O. V., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, which can publish the results of dissertations for obtaining scientific degrees of Doctor and Candidate of Sciences. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 241 of 09/03/2016.

The collection is registered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat.

Editorial Board:

Academic editor:

Cherkasov V. F. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Assistant of Academic editor:

Savchenko N. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Executive Secretary:

Kulikova S. V. – Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Editorial Board:

Yezhova O. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Szatan E. – Professor University of Gdansk, Poland

Kalinichenko N. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Koval L. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Berdyansk State Pedagogical University

Klim-Klimashevska A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Davidovitch N. – Professor, Ariel University Center of Samaria, Israel

Radul O. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Radul V. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Ostenda O. – Professor of University of Technology, Katowice

Kostikova I. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National Pedagogical University named after G. S. Skovoroda

Rastrygina A. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Sadovyi M. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Shandruk S. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

Ryabov L. T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

*Published by the resolution of the Academic Council of the Centralukrainian
Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University
(Protocol № 5 26. 12. 2019)*

Articles are published in accordance with the publication's policy
© Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University, 2020

ЗМІСТ

ВАСИЛЕНКО Володимир Аркадійович ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПОГЛЯДИ Г. ДЖ. УЕЛЛСА.....	12
ДЕФОРЖ Ганна Володимирівна, ЧЕРЕДНИК Діана Степанівна ФОРМУВАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАТОРСЬКИХ УМІНЬ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ХІМІЇ В НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧИХ НАУК.....	15
ІЛІАДІ Олександр Іванович, ГРОМКО Тетяна Василівна ТЕСТУВАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ ЛІНГВІСТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ СТУДЕНТАМИ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	20
БІДА Олена Анатоліївна, МОІСЄЄВ Василь Володимирович, ГРЕБА Ілдіко Золтанівна СФОРМОВАНІСТЬ ПАТРІОТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ЯК ОСНОВА ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ.....	24
ІВАНИЦЬКИЙ Олександр Іванович ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИКИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	29
КОТЕЛЯНЕЦЬ Наталка Валеріївна МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	33
КУЧАЙ Тетяна Петрівна, ЧИЧУК Антоніна Петрівна, ШИНКАРУК Василь Дмитрович ЦІННІСНЕ СТАВЛЕННЯ ДО ПРАЦІ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗМІСТУ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	39
ПОДОПРИГОРА Наталія Володимирівна ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ НАУК ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЦИКЛУ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ ЗАСОБАМИ НАВЧАЛЬНОГО ФІЗИЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ.....	41
РОМАНЕНКО Тетяна Василівна ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ ТА ФІЗИКИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	47
САВЧЕНКО Наталія Сергіївна ПОЧАТОК СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ (X СТ.– ПОЧАТОК XX СТ.).....	51
СКЛОВСЬКИЙ Ігор Зінов'євич, АКСЬОНОВА Віра Ігорівна ПОШУК ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО СЕНСУ МЕТАФІЗИКИ СОЦІОКУЛЬТУРИ ГРОМАДИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ.....	59
СТРАТАН-АРТИШКОВА Тетяна Борисівна, ГОРБЕНКО Олена Борисівна ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ТВОРЧО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦТВА.....	63
ЧЕРКАСОВ Володимир Федорович МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ.....	68
ШАНДРУК Світлана Іванівна ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	73

БОЛІЛИЙ Василь Олександрович АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМИ ОБЛІКУ «АХІМ».....	77
ВИШПІНСЬКА Ярина Маноліївна ПОТЕНЦІАЛ УРОКІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ФОРМУВАННІ ЕСТЕТИЧНОГО СПРИЙМАННЯ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ.....	81
ВОЛКОВА Марина Миколаївна ТВОРЧА РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ А. С. МАКАРЕНКА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	85
ДЕМЕШКО Інна Миколаївна ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВОПИСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН МОВОЗНАВЧОГО ЦИКЛУ.....	89
ДЕМЧЕНКО Юлія Миколаївна, НІКІТІНА Олена Олександрівна ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ МИСЛЕННСВИХ ОПЕРАЦІЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ГРИ.....	93
ДРОБІН Андрій Анатолійович ЗМІСТОВНЕ НАПОВНЕННЯ ПРОГРАМ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	98
ДЯЧУК Павло Вікторович, ПЕРФІЛЬЄВА Людмила Павлівна ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ПОНЯТЬ І ПРИРОДОЗБЕРЕГАЮЧИХ НАВИЧОК У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ПРИРОДОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПІ.....	102
КОНДРАШОВ Микола Миколайович ТЕХНОЛОГІЯ STEM-НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ.....	107
КОТЕЛЯНЕЦЬ Юлія Сергіївна ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО КОНСТРУЮВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	112
КУШНІР Наталія Сергіївна ФАНДРАЙЗИНГ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МАРКЕТИНГУ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ СПРЯМОВАНИХ НА ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	117
ЛЄСНІК Олена Степанівна ДІАЛОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННСВИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ХОРМЕЙСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ.....	120
ЛОСІК Вікторія Георгіївна СКЛАДОВІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ.....	125
ЛЯШЕНКО Ольга Дмитрівна, БУТЕНКО Тетяна Максимівна ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ ОСНОВНОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТА У СИСТЕМІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ.....	129
МАСЛОВА Наталія Миколаївна, МИРЗА-СІДЕНКО Валентина Миколаївна ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ.....	134
ПАНЬКІВ Людмила Іванівна РОЗВИТОК ДУХОВНО-ТВОРЧИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....	139

ПІДВАЛЬНА Юлія Василівна СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПОВЕДІНКИ ЖЕРТВИ ТА БУЛЕРА.....	143
ПЛЮЩ Валентина Миколаївна МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ.....	147
РЕЧИЦЬКИЙ Олександр Наумович, РЕШНОВА Світлана Федорівна, ГОРШКОВА Аліса Ігорівна КОМПЛЕКСНА КОМП'ЮТЕРНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДЛЯ ПРОГРАМОВАНОГО НАВЧАННЯ ОРГАНІЧНІЙ ХІМІЇ.....	152
РУСІНА Наталія Геннадіївна ЗАСТОСУВАННЯ WEB-РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	157
САРНОВСЬКА Наталія Іванівна, АНТОНІВСЬКА Марина Олександрівна ДУАЛЬНА СИСТЕМА ЯК ОДНА З ОСОБЛИВОСТЕЙ НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ОСВІТИ.....	161
СЕМАКОВА Тетяна Олексіївна, БОЙКО Любов Михайлівна, ВАСЕНЬОВА Юлія Олексіївна АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.....	165
ТЕРЕЩЕНКО Оксана Василівна, ЯРОВА Лариса Олегівна, ГРОМОВА Тетяна Валеріївна САМОНАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ЯК УМОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	170
ТРИФОНОВА Олена Михайлівна МЕТОДИЧНА СИСТЕМА РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАГІСТРІВ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	174
ФОРОСТОВСЬКА Тетяна Олександрівна ПЕДАГОГІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХІМІЇ.....	179
ЧЕРНЬОНКОВ Ярослав Олександрович СУЧАСНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	184
ШЕВЧЕНКО Ірина Вікторівна, КОРДЮК Олена Миколаївна ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МЕТОДИКИ ПРЕДМЕТНО-МОВНОГО ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ (CLIL) У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ «ПРАКТИЧНОГО КУРСУ ОСНОВНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКА)» ДЛЯ СТУДЕНТІВ II КУРСУ ЗВО УКРАЇНИ.....	187
ЯРОШЕВСЬКА Лариса Віталіївна ЕФЕКТИВНІ ПРИЙОМИ ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	191
ЯКИМЕНКО Наталія Олегівна, ВОЩЕНКО Вікторія Юрївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ Й ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ІЗ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	196
ДОЛГІХ Ярослав Вікторович ФАХОВА ПЕРЕДВИЩА МУЗИЧНА ОСВІТА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СИТУАЦІЇ.....	201

КРИВОРОТЬКО-ТАЙФУР Камілія Сергіївна ВПЛИВ РЕФОРМ У СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ НА ПІДГОТОВКУ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ НІМЕЧЧИНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ СТ.).....	206
ОСАДЧУК Наталія Петрівна ТЕХНОЛОГІЯ АКМЕОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ РАДІОТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	210
ТВЕРДОХЛІБ Сергій Сергійович КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ І РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХОРЕОГРАФІЇ.....	215
ШПИРКА Аліна Олегівна КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНOSTІ ЕМОЦІЙНОЇ ВИРАЗНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВОКАЛІСТА.....	220
ОЖИНДОВИЧ Людмила Михайлівна ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОБЛЕМНО/ПРОЄКТНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ НА ПРИКЛАДІ КУРСУ «СИСТЕМИ КЕРУВАННЯ ВМІСТОМ ВЕБ-САЙТІВ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ТА ІТ-СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	224
АНОТАЦІЇ.....	229

CONTENTS

VASYLENKO Volodymyr Arkadiyovych
Pedagogical activity and views of G. J. WELLS12

DEFORGE Anna Vladimirovna, CHEDERNIK Diana Stepanovna
FORMATION OF EXPERIMENTAL SKILLS DURING THE CARRYING OUT OF LABORATORY WORK OF CHEMISTRY IN THE SCIENCE OF NATURAL SCIENCES15

ILIADI Alexandr Ivanovych, HROMKO Tetiana Vasylivna
TESTING AS ONE OF THE FORMS OF CONTROL OF THE IMPLEMENTATION OF LINGUISTIC MATERIAL BY STUDENTS OF THE HUMANITIES (course «Ukrainian for Professional Purpose»).....20

BIDA Elena Anatoliyivna, MOISIEV Vasil Volodymyrov, HREBA Ildiko Zoltanovna
THE FORMATION OF PATRIOTIC QUALITIES AS THE BASIS OF EDUCATION OF CIVIL RESPONSIBILITY IN THE EDUCATIONAL SYSTEM24

IVANITSKY Alexander Ivanovich
FORMATION OF DIGITAL COMPETENCE OF FUTURE PHYSICAL TEACHER IN THE PROFESSIONAL TRAINING PROCESS29

KOTELENETS Natalka Valeryevna
METHODOLOGICAL BASES OF FORMATION OF TECHNOLOGICAL ABILITIES IN OLDER PRESENT AGE CHILDREN33

KUCHAI Tetyana Petrivna, CHICHUK Antonina Petrivna, SHINKARUK Vasily Dmitrovich
VALUABLE ATTITUDE - AN IMPORTANT COMPONENT OF EDUCATION CONTENT PERSONALITIES39

PODOPRYHORA Natalia Vladimirovna
FORMATION OF THE READY FOR FUTURE TEACHERS OF THE NATURAL SCIENCES TO REALIZE THE CYCLE OF SCIENTIFIC KNOWLEDGE BY MEANS OF EDUCATIONAL PHYSICAL EXPERIENCE.....41

ROMANENKO Tatyana Vasylivna
PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHER OF INFORMATICS AND PHYSICS BY INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES47

SAVCHENKO Natalia Sergiyivna
BEGINNING OF ESTABLISHING THE EXTRAORDINARY EDUCATION SYSTEM IN UKRAINE (XX centuries - BEGINNING XX centuries)51

SKLOVSKIY Igor Zinovich, AKSIONOVA Vera Igorevna
SEARCH OF CIVILIZATION SENSE METABYSIS OF SOCIO-CULTURE OF THE COMMUNITY IN THE EUROPEAN SPACE59

STRATAN-ARTISHKOVA Tatiana Borisovna, GORBENKO Olena Borisivna
POLYFUNCTIONALITY OF CREATIVE PREPARATION OF A FUTURE TEACHER OF ART63

CHERKASOV Vladimir Fedorovich
MODEL FOR FORMATION OF FUTURE READY MUSICAL ARTS TEACHERS TO EDUCATE NATIONAL IDENTITY OF PRIMARY SCHOOL PUPILS68

SHANDRUK Svetlana Ivanovna
THEORY AND PRACTICE OF HIGHER PROFESSIONAL EDUCATION IN UKRAINE73

BOLYLY Vasily Oleksandrovych
AXIM AUTOMATED ACCOUNTING SYSTEMS77

VYSHPINSKA Yaryna Manoliivna <i>THE POTENTIAL OF MUSICAL ARTS LESSONS IN THE FORMATION OF AESTHETIC ACCEPTANCE OF YOUNGER PUPILS</i>	81
VOLIKOVA Marina Nikolaevna <i>CREATIVE IMPLEMENTATION OF AS MAKARENKO'S PEDAGOGICAL IDEAS IN CONDITIONS OF MODERN EDUCATION</i>	85
DEMESHKO Inna Nikolaevna <i>APPLICATION OF SPEECHING COMPETENCES IN STUDY OF THE LIBRARY CYCLE DISCIPLINES</i>	89
DEMCHENKO Yulia Nikolaevna, NIKITINA Elena Oleksandrivna <i>FORMATION OF BASIC THINKING OPERATIONS IN PRESCHOOL CHILDREN BY PLAYERS</i>	93
DROBIN Andriy Anatolyovich <i>SUBSTANTIAL FILLING OF PROGRAMS OF QUALIFICATION OF PHYSICAL TEACHERS IN CONDITIONS OF REFORMING POSTGRADUATE PEDAGOGICAL EDUCATION</i>	98
DYACHUK Pavlo Viktorovych, PERFILIEVA Lyudmila Pavlovna <i>FORMATION OF ENVIRONMENTAL CONCEPTS AND SUSTAINABLE SKILLS IN YOUNGER SCHOOLS BY NATURAL DISCIPLINES IN UKRAINE AND EUROPE</i>	102
KONDRASHOV Nikolay Nikolaevich <i>STEM-TEACHING TECHNOLOGY IN THE SYSTEM OF PREPARATION OF FUTURE EXPERTS FOR FOREIGN COMMUNICATION</i>	107
KOTELYANETS Julia Serhiivna <i>FORMATION OF CREATIVE CONSTRUCTION OF CHILDREN OF THE EARLY PRESCHOOL AGE</i>	112
KUSHNIR Natalia Serhiivna <i>FUNDRAISING AS A TECHNOLOGY FOR IMPLEMENTATION OF SOCIAL RESPONSIBILITY</i>	117
LESNIK Elena Stepanivna <i>DIALOGICAL COMMUNICATION AS A MEANS OF FORMATION OF ART-SPEECH SKILLS OF FUTURE MUSIC ART TEACHERS IN THE PROCESS OF HORMEISTERS PREPARATIONS</i>	120
LOSIK Victoria Georgievna <i>COMPONENTS OF FORMATION OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF PROFESSIONALS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS</i>	125
LASHENKO Olga Dmytrivna, BUTENKO Tatiana Maksimivna <i>THEORETICAL BASIS OF TEACHING THE BASIC MUSICAL INSTRUMENT IN THE UNIVERSITY EDUCATION SYSTEM</i>	129
MASLOVA Natalia Mykolaivna, MIRZA-SIDENKO Valentina Mykolaivna <i>APPLICATION OF INTERACTIVE TEACHING TECHNOLOGIES IN THE LESSONS OF GEOGRAPHY AS A WAY TO INCREASE THE LEVEL OF COGNITIVE ACTIVITY OF PUPILS</i> ...	134
PANKIV Lyudmila Ivanivna <i>DEVELOPMENT OF SPIRITUALLY-CREATIVE QUALITIES OF PUPILS OF THE OLDER SCHOOL AGE BY MEANS OF ART</i>	139
PIDVALNA Yulia Vasylivna <i>SOCIO-PSYCHOLOGICAL FACTORS AS THE BASIS FOR FORMATION OF VICTIM AND BULLER BEHAVIOR</i>	143

PLUSH Valentina Nikolaevna MODEL OF FORMATION OF READY FOR FUTURE TEACHERS OF NATURAL DISCIPLINES FOR PROFESSIONAL SELF-IMPROVEMENT	147
RECHITSKY Olexsandr Naumovych, RESHNOVA Svetlana Fedorovna, GORSHKOVA Alice Igorivna COMPLEX COMPUTER EDUCATION PROGRAM FOR PROGRAMMED ORGANIC CHEMISTRY TRAINING	152
RUSINA Natalia Gennadyevna APPLICATION OF WEB-RESOURCES IN THE STUDENT STUDENTS EDUCATION PROCESS HIGHER EDUCATION	157
SARNOVSKA Nataliia Ivanivna, ANTONIVSKA Maryna Olexsandrivna THE DUAL SYSTEM AS ONE OF THE FEATURES OF SOCIO-CULTURAL SPHERE SPECIALISTS TEACHING AT THE MODERN STAGE OF EDUCATION	161
SEMAKOVA Tatyana Olexsiivna, BOYKO Lyubov Mykhailivna, VASENOVA Yulia Olexsiivna ACTIVIZATION OF STUDENTS 'EDUCATIONAL AND Cognitive ACTIVITIES IN MODERN CONDITIONS: A PSYCHOLOGICAL ASPECT	165
TERESHCHENKO Oksana Vasylivna, YAROVA Larisa Olexivna, GROMOVA Tatyana Valerievna SELF-LEARNING FUTURE TEACHERS OF NATURAL DISCIPLINES AS A CONDITION OF MODERNIZATION OF EDUCATION	170
TRIFONOVA Elena Mikhailovna METHODICAL DEVELOPMENT OF INFORMATION AND DIGITAL COMPETENCE OF MASTERS OF COMPUTER TECHNOLOGIES	174
FOROSTOVSKAYA Tatyana Olexsandrivna PEDAGOGICAL INTEGRATION AS A IMPORTANT CONDITION OF THE EFFICIENCY OF IMPLEMENTATION OF PROFESSIONAL SELF-DETERMINATION OF FUTURE CHEMISTRY TEACHERS	179
CHERNIONKOV Yaroslav Olexandrovych MODERN UNDERSTANDING OF FOREIGN LANGUAGE TEACHER TRAINING SYSTEM.....	184
SHEVCHENKO Irina Viktorovna, KORDUK Olena Mykolayivna IMPLEMENTATION OF COURSE LANGUAGE INTEGRATED LEARNING (CLIL) METHODOLOGY IN THE PROCUREMENT OF THE «PRACTICAL COURSE OF THE BASIC LANGUAGE (ENGLISH)» FOR STUDENTS	187
YAROSHEVSKA Larisa Vitaliivna EFFECTIVE METHODS OF EDUCATION OF THE NATIONAL STUDY OF STUDENT YOUTH BY MEANS OF MUSICAL ARTS	191
YAKYMENKO Natalia Olexivna, VOSCHENKO Victoria Yuriivna ORGANIZATIONAL-PEDAGOGICAL AND DIDACTIC CONDITIONS OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF PROFESSIONALS DOCUMENTATION AND INFORMATION ACTIVITIES IN THE PROCESS OF DISTANCE LEARNING	196
DOLGIH Yaroslav Viktorovich PROFESSIONAL PRIMARY MUSICAL EDUCATION IN THE CONTEXT OF THE MODERN SOCIO-CULTURAL SITUATION	201
KRIVOROTKO-TAYFUR Camilia Sergeevna THE INFLUENCE OF REFORMS IN THE SYSTEM OF PEDAGOGICAL EDUCATION ON TRAINING OF TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES OF GERMANY (SECOND HALF OF THE XX CENTURY).....	206

OSADCHUK Natalia Petrovna TECHNOLOGY OF AKMEOLOGICAL SUPPORT OF CULTURAL TRAINING OF FUTURE RADIOTECHNICAL SPECIALISTS OFFICERS	210
TVERDOHLIB Sergey Sergeevich CRITERIA, INDICATORS AND LEVELS OF FORMATION OF INTERPRETATION COMPETENCE OF FUTURE CHOREOGRAPHY TEACHERS	215
SHIPYRKA Alina Olehivna CRITERIA AND INDICATORS OF THE EMERGENCY EXPOSURE FORMATION OF FUTURE VOCALIST	220
OZHINDOVYCH Lyudmila Mikhailivna APPLICATION OF PROBLEM / PROJECT-ORIENTED TECHNOLOGY APPLICATION ON EXAMPLE OF WEBSITE CONTENT SYSTEMS	224
ANNOTATIONS	229

Introduction to the Theory of Mental and Social Measurements. New York.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ІПАДІ Олександр Іванович – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри методик дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: методика викладання курсу «Українська мова за професійним спрямуванням», лінгводидактика тестів.

ГРОМКО Тетяна Василівна – кандидат кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: методика викладання курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ILIADI Alexandr Ivanovych – Doctor of Philological Sciences, professor, the head of the Department of Methodology of Preschool and Elementary School Education Volodymyr Vynnychenko Centralukrainian State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: methodics of teaching the course «Ukrainian for Professional Purpose», lingvodidactics of texts.

HROMKO Tetiana Vasylivna – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Department of Ukraine Language, Volodymyr Vynnychenko Centralukrainian State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: methodics of teaching the course «Ukrainian for Professional Purpose».

Стаття надійшла до редакції 12.012.2019 р.

УДК 37.378

DOI:10.36550/2415-7988-2019-1-185-24-29

БІДА Олена Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології, Закарпатський угорський інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0448-0852>
e-mail: tetyanna@ukr.net

МОІСЄЄВ Василь Володимирович – асистент кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0746-1171>
e-mail: kiew07@ukr.net

ГРЕБА Ілдіко Золтанівна – викладач кафедри педагогіки і психології, Закарпатський угорський інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0764-0858>
e-mail: pedagogia@kmf.uz.ua

СФОРМОВАНІСТЬ ПАТРІОТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ЯК ОСНОВА ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Розбудова України як незалежної, суверенної держави вимагає виховання громадянина-патріота, здатного жити й працювати в умовах демократії, забезпечувати соборність України, відчувати постійну відповідальність за себе, свій народ, країну, прагнути здійснити реальний внесок у реформаторські процеси. Про це свідчать офіційно-нормативні документи: «Національна доктрина розвитку освіти», Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI сторіччя)», «Про громадянство

України» тощо.

Зважаючи на загострення воєнно-політичної, економічної ситуації в Україні, сьогодні виховання справжніх патріотів, безсумнівно є одним із найважливіших напрямків системи освіти. У першу чергу це стосується виховання молоді, що і зумовило розробку низки керівних документів державного рівня, таких як «Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку Української держави», «Концепція патріотичного виховання учнівської молоді», «Концепція національно-

патріотичного виховання дітей та молоді» та інших [1].

На сьогодні головною метою закладів освіти є формування й розвиток всебічно розвинутої, свідомої особистості з чіткою життєвою позицією, готової зробити гідний вибір свого майбутнього, стати справжнім патріотом власної країни. Найважливішою метою закладів освіти є виховання людини-патріота, що поважає свій народ, звичаї та традиції, сформовані минулими поколіннями. Сучасними педагогами створюються сприятливі умови для розвитку патріотичних якостей як пріоритетної сфери соціального життя країни.

Розвиток патріотичних якостей в сучасному виховному процесі має надзвичайно важливе значення. Головною запорукою процвітання держави є національно-патріотичне виховання молоді, частина якої щороку поповнює лави державних службовців.

Адже саме вони вносять свої корективи в закони, суспільне життя, етико-моральні засади. Щоб ці реформи не призводили до краху, національно-патріотичне виховання повинно супроводжувати молодь впродовж всього їхнього шкільного й студентського життя. Але не треба забувати, що, по-перше, необхідно виховувати себе, а вже потім своїх дітей та учнів.

Знання певних складових технології дозволяє вчителю організувати процес патріотичного виховання у школі, правильно підбираючи необхідні форми і методи роботи з підлітками, що допоможе виховати патріотів власної держави, здатних цінувати країну та свій народ, швидко реагувати на будь-які зміни, здатних підтримувати й поважати культуру та традиції, які у подальшому будуть передаватися з покоління в покоління [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концептуальні засади патріотичних якостей, громадянського виховання, громадянської відповідальності учнів обґрунтовано в працях М. Євтуха, П. Ігнатенка, В. Кузя, О. Любара, Ю. Руденка, М. Стельмаховича, О. Сухомлинської та ін.; філософський та юридичний аспекти формування громадянських якостей особистості представлено Г. Білоною, Р. Гуровою та ін.; психологічне обґрунтування проблеми виховання громадянина здійснено Б. Ананьєвим, Л. Божович, І. Бехом, М. Левітовим; гуманістичні засади громадянського

виховання, громадянської відповідальності особистості широко розкрито у працях І. Беха, О. Дем'янчук, О. Помегун, В. Сухомлинського та ін.; загальнотеоретичні основи побудови цілісного навчально-виховного процесу, спрямованого на формування особистості громадянина, представлено в роботах А. Бойко, В. Лозової, К. Чорної, Г. Шевченко та ін.

Мета статті – з'ясувати основні методологічні позиції, що враховуються у конструюванні структури й динаміки формування патріотичних якостей – як основи виховання громадянської відповідальності у системі виховної роботи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кризові політичні явища в Україні, явні протиріччя між декларованими громадянськими цінностями та їх нехтування, руйнація у реальному житті значно актуалізували потребу кореляції методологічних і теоретичних підходів до формування патріотичних якостей громадянина.

І. В. Щербак формує основну мету військово-патріотичного виховання – формування і зміцнення у студентської молоді національно-патріотичних якостей, морально-психологічної та фізичної готовності до захисту Батьківщини. Найважливішими характеристиками зазначеного виховання є патріотична спрямованість особистості; усвідомлення персональної відповідальності за готовність українського війська до захисту держави від зовнішніх посягань; прагнення студентів до формування у них необхідної військово-патріотичної компетентності; психологічна готовність до проходження військової служби.

Сьогодні військово-патріотичне виховання набуває особливої актуальності і значущості при підготовці студентів до військової служби. Незмінними показниками військово-патріотичної вихованості є відданість Вітчизні, своєму народові, вірність громадянському і військовому обов'язку, фізична підготовленість, військова честь, сміливість, витривалість, самовідданість, доблесть, мужність, взаємовиручка тощо.

Завданням патріотичного виховання особистості є формування у неї патріотизму, тобто розвиток, у першу чергу, таких якостей і властивостей:

1) патріотичних почуттів (любові до свого народу, мови, рідної природи);

2) національної гідності, шляхетності, моральної та духовної вихованості;

3) громадянської свідомості й активності;

4) тактовності й толерантності (національної, релігійної тощо);

5) потреби у збереженні національних духовних матеріальних цінностей;

6) готовності до патріотичної діяльності, до подвигів для блага Вітчизни;

7) патріотичної спрямованості особистості.

Серед основних напрямів військово-патріотичного виховання студентів, на думку І. В. Щербак, варто виділити такі: патріотичний, морально-психологічний, військовий і правовий. Результатом виховної діяльності педагогічних колективів ЗВО і самовдосконалення студентів за зазначеними напрямками має бути сукупність відповідних утворень особистості: патріотична, морально-психологічна, військова і правова вихованість

Зміст патріотичного виховання на сучасному етапі розкривається як багатопланова, масштабна і постійно здійснювана діяльність, котра включає цільові, функціональні, соціальні, організаційні й інші аспекти, що має високий рівень системності, охоплює своєю дією усі покоління, пронизує в тій чи іншій мірі всі сторони життя: духовно-моральну, соціально-економічну, інформаційну, правову, психолого-педагогічну, військово-політичну.

Основними характеристиками змісту патріотизму є розуміння і сприйняття української національної ідеї; сприяння розбудові державності України, її незалежності; опанування і розвиток української мови, культури; військово-патріотичне виховання; любов і дбайливе ставлення до рідної землі; повага до історії, народних традицій, фольклору; любов до рідної природи.

Особливо загострюються патріотичні почуття, зростає значущість патріотизму тоді, коли Батьківщині загрожують певні негативні обставини у вигляді відхилення історичного розвитку від норми: стихійні лиха, кризи, революції, війни тощо [1].

Сучасна модернізація системи освіти, яка зумовила появу навчальних закладів нового типу, вимагає пошуку нових педагогічних технологій, що здатні забезпечити формування громадянина з активною патріотичною позицією, громадянською відповідальністю яка передбачає не тільки оволодіння учнями

знаннями про права і обов'язки громадян, переконання їх в доцільності демократичних перетворень суспільства, сформованість високих морально-вольових, патріотичних якостей і почуттів, а й виявлення вмотивованих громадянських вчинків, дій. У розробці такої технології формування громадянської позиції учнів в умовах навчального закладу нового типу полягає актуальність дослідження [3].

Громадянська відповідальність визначається єдністю думок, почуттів і діяльності, тому важливо дбати про розвиток емоційного, інтелектуального та практично-дійового компоненту громадянської культури, щоб повага до законів і символів Батьківщини, до її святинь, розуміння своїх прав і обов'язків поєднувалися з реалізацією власних патріотичних почуттів, прав і обов'язків у повсякденному житті.

Результативність формування громадянської відповідальності залежить від того, як педагоги стимулюють розвиток самоорганізації, самоуправління учнів, демократичного стилю взаємодії; сприяють формуванню критичного мислення, творчості й самостійності, усвідомленню власних світоглядних орієнтацій [4].

Громадянська відповідальність є відображенням громадянського суспільства, громадянської сфери суспільного життя, громадянських прав і статусу громадянина; це культура громадянського суспільства, яка передбачає єдність громадянських прав і обов'язків; сукупність духовних, моральних, якостей, ціннісних орієнтацій та світоглядно-психологічних характеристик особистості. Складовими громадянської відповідальності є патріотична спрямованість, громадянська освіченість, компетентність, активність, досвід громадської діяльності. Центральним місцем є формування в учнівської молоді демократичних цінностей, свобод, громадянської позиції, вміння робити власні об'єктивні оцінки щодо різних життєвих явищ та подій, щодо самих людей та сенсу життя і завдяки цьому протистояти механічному та експансивному нав'язуванню ззовні готових еталонів та орієнтирів. Важливим є також виховання свідомого і відповідального ставлення до прав та обов'язків громадян відповідно до державного законодавства [5].

Одним із актуальних факторів і засобів формування громадянськості є українознавство. Починаючи з садочка, продовжуючи в школі і у ЗВО громадяни

України вивчають свій родовід, місця, де вони народилися, рідне село, місто. Через українознавство вирішуються педагогічні, професійні проблеми: 1) національної мови як основи життя народу; мова – інструментарій кожного громадянина; 2) розглядається сім'я як генетично-родовідна і соціально-політична етнотипна основа для педагогіки; 3) епохальним для українців є зовнішній вигляд і етика спілкування, тому у знаннях про національний одяг і вбрання вони вбачають історичну гордість за свій народ і історичне прагнення до збереження колоритної і багатогранної творчої видумки культури; 4) українці вивчають народні традиції, ритуали і церемонії [6].

Основними методологічними позиціями, що враховуються у конструюванні структури й динаміки формування громадянської відповідальності особистості, є:

– уявлення про громадянську культуру особи як інтегральну властивість, ідеальну систему, яка проглядається через основні показники: структурність, системність, цілісність, функціональність;

– основні складові підсистеми цілісної системи громадянської культури особистості функціонують у рамках замкнутого кола, в якому існують різноманітні взаємозалежності: як одно-однозначні, одно-багатозначні, так і багато-однозначні й багато-багатозначні детермінації;

– існування в цих підсистемах природних, соціальних та системних якостей, які виступають одночасно й основними показниками сформованості громадянської культури як системної інтегральної якості; поділ соціальних та системних якостей на якості «першого» та «другого» порядку;

– ієрархічність, взаємопідпорядкованість елементів цілісної системи громадянської культури особи, накладання і взаємозв'язок окремих підсистем у їх цілісній системі; виступ природних якостей «другого порядку» в ролі соціальних якостей «першого порядку» та соціальних якостей «другого порядку» в ролі системних якостей «першого порядку»;

– інтеріоризація зовнішніх впливів, цінностей, обставин у взаємодії цілісних систем та екстеріоризація внутрішніх складових елементів системи, зміна зовнішніх обставин під впливом внутрішніх чинників;

– існування активних центрів у цілісній системі громадянської

відповідальності особистості, домінуючі прояви у її структурі окремих підсистем.

Структура громадянської відповідальності як цілісної системи включає три підсистеми, що характеризують природні, соціальні та системні якості громадянськості, взаємопов'язані ієрархічно та синергетично. Складовими елементами структурної частини моделі громадянської культури особистості (на рівні трьох підсистем) є:

– перша підсистема внутрішньої ціннісно-нормативної регуляції поведінки особи, кінцевим результатом функціонування якої виступають соціальні якості «першого порядку» – громадянські дії-відношення: збалансованість у задоволенні й формуванні основних життєво необхідних потреб особи;

– усвідомлення норм громадянської поведінки; сформованість громадянських цінностей та ідеалів, усвідомлених установок особистості; адекватність самооцінки та рівня домагань особистості відповідно до створеного суспільного блага та реалізації в його умовах потенційних можливостей особи; сформованість і повнота функцій мотиваційної сфери тощо;

– друга: громадянські ставлення особи (соціальні якості «першого порядку») до представників рідної нації і національних меншин, вселюдських і національних цінностей, прав і обов'язків громадянина, до ідеї національного (державного) буття і національної ідеології, до рідної Вітчизни та інших держав, загальносуспільного надбання і природи отчого краю, до справ державотворення і державної вірності, суспільних груп (родини; гурту, громади), до громадянських традицій і обрядів, до мови й символіки держави, до громадян тощо як можливість функціонування у вигляді регулятивної системи, що виявляється через актуальну діяльність громадянської поведінки й можливість розвитку сукупності громадянських якостей (соціальних якостей «другого порядку»);

– третя: системні якості «першого порядку» – риси громадянськості особистості (повага до національних традицій, приязнь до громадянських обрядів, національний менталітет і духовність, національна самосвідомість, збереження родовиду й честі сім'ї, громадянський обов'язок, національна гідність і громадянська мужність, прихильність до вселюдських цінностей і місцевий патріотизм, державна патріотичність, громадянська дисциплінованість і громадянська активність,

вірність та відданість справі національного державотворення, національна одномовність тощо) та системні якості «другого порядку» – її громадянська спрямованість (космополітична, патріотична, націоналістична).

Громадянська відповідальність молоді трактується як спільна творча діяльність, взаємодія викладачів, батьків, вихователів та їх вихованців, яка стимулює розвиток в українців кращих громадянських якостей через забезпечення необхідних умов для ефективного функціонування механізму внутрішньої ціннісно-нормативної регуляції громадянської поведінки особи та включення її в різноманітні громадянські відносини. Такий педагогічний процес передбачає кінцевий результат (патріотичне виховання, гармонійний особистісний розвиток громадян, оптимізацію громадянської міжособистісної взаємодії) і засоби його реалізації (наявність мети, програм, засобів, методів і виконавців) [7].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Сучасна модернізація системи освіти вимагає пошуку нових педагогічних технологій, що здатні забезпечити формування громадянина з активною патріотичною позицією, яка передбачає не тільки оволодіння українців знаннями про права і обов'язки громадян, переконання їх в доцільності демократичних перетворень суспільства, сформованість високих морально-вольових, патріотичних якостей і почуттів, а й виявлення вмотивованих громадянських вчинків, дій. Розробити і впровадити у навчальний процес навчально-методичний комплекс, до складу якого мають увійти посібники, що сприятимуть патріотичному вихованню у системі виховної роботи студентів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Щербак І. В. Військово-патріотичне виховання студентів засобами музичного мистецтва як педагогічна проблема. «Молодий вчений» Педагогічні науки, № 4 (44) квітень, 2017 р. – С. 502–505
2. Черненко-Шнурко Д. А. Формування патріотизму підлітків з використанням сучасних технологій виховання. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2016. № 2 (12) – С. 115–120
3. Нікітіна Н. П. Формування громадянської позиції учнів у навчально-виховному процесі педагогічного ліцею. автореф. дис. ... на здобуття

наукового ступеня кандидата педагогічних наук: спец. 13.00.07 – теорія і методика виховання. – Луганськ, 2007. – 23 с.

4. Виховання громадянської культури. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://readbookz.com/book/172/5496.html>

5. Педагогічні умови виховання громадянської правової культури старшокласників у процесі позакласної роботи – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/106/19891-pedagogichni-umovi-vixovannya-gromadyansko%D1%97-pravovo%D1%97-kulturi-starshoklasnikiv-u-procesi-pozaklasno%D1%97-roboti.html>

6. Виховання громадянськості старшокласників – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/7914/97/>

7. Дерев'яно Н., Костів В. Формування громадянської культури особистості школяра: навч.- метод. посіб. / Н. Дерев'яно, В. Костів; за ред. В. Костіва. – К. : ТОВ «Праймдрук», 2011. – 352 с.

REFERENCES

1. Shcherbak, I. V. (2017). *Viy's'kovo-patriotychnе vykhovannya studentiv zasobamy muzychnoho mystetstva yak pedahohichna problema*. [Military-patriotic upbringing of students by means of musical art as a pedagogical problem]. Kyiv.
2. Chernenko-Shnurko, D. A. (2016). *Formuvannya patriotyizmu pidlitkiv z vykorystanniam suchasnykh tekhnolohiy vykhovannya*. [Formation of adolescent patriotism using modern upbringing technologies]. Dnipro.
3. Nikitina, N. P. (2007). *Formuvannya hromadyans'koyi pozysiyi uchniv u navchal'no-vykhovnomu protsesi pedahohichnoho litseyu*. [Formation citizenship of students in the educational process of pedagogical Lyceum]. Lugansk.
4. Raising civic culture. – Electronic resource. – Access: <http://readbookz.com/book/172/5496.html>
5. Pedagogical conditions of education of senior civil legal culture during extracurricular activities– Electronic resource. – Access: <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/106/19891-pedagogichni-umovi-vixovannya-gromadyansko%D1%97-pravovo%D1%97-kulturi-starshoklasnikiv-u-procesi-pozaklasno%D1%97-roboti.html>
6. Educating seniors citizenship – Electronic resource. – Access: <http://studentam.net.ua/content/view/7914/97/>
7. Derevianko N., Kostiv V. (2011) *Formation civic culture of the schoolboy: educ.– method. guidances*. K LLC «Praymdruk».

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БІДА Олена Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології, Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II.

Наукові інтереси: виховання громадянської відповідальності в системі виховної роботи.

МОЙСІЄВ Василь Володимирович – асистент кафедри педагогіки Національний університет біоресурсів і природокористування України.

Наукові інтереси: виховання громадянської відповідальності в системі виховної роботи.

ГРЕБА Ілдіко Золтанівна – викладач кафедри педагогіки і психології, Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II.

Наукові інтереси: виховання громадянської відповідальності в системі виховної роботи.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BIDA Olena Anatoliivna – Doctor Pedagogical Sciences, Professor, head of the Chair of Pedagogy and Psychology, Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute, Beregovo.

Circle of scientific interests: education of civil responsibility in the system of educational work.

MOYSIEV Vasilyi Volodymyrovych – Assistant of the Department of Pedagogy, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.

Circle of scientific interests: education of civil responsibility in the system of educational work.

GREBA Ildiko Zolotivna – Lecturer, Department of Pedagogy and Psychology, Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: education of civil responsibility in the system of educational work.

Стаття надійшла до редакції 23.11.2019 р.

УДК 378.147:373.3

DOI: 10.36550/2415-7988-2019-1-185-29-33

ІВАНИЦЬКИЙ Олександр Іванович –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної математики,

Запорізький національний університет,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3351-0571>

e-mail: ival01011958@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИКИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Результатом інформатизації суспільства стало значне розширення можливостей застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі, і, як наслідок, підвищення вимог до здатностей вчителя здійснювати це застосування. Тому закономірною є поява відносно нового для вітчизняного освітнього загалу понятійного конструкту «цифрова компетентність вчителя». Ще у 2006 році Європейський Парламент ухвалив перелік ключових компетентностей, необхідних протягом усього життя людини, окреме місце серед яких займає цифрова компетентність. Відповідно до цього переліку, можна виділити такі зони компетентностей, які інтегровано визначають цифрову компетентність вчителя: інформація та грамотність даних; зв'язок і співробітництво; створення цифрового контенту; безпека; розв'язання проблем; професійна залученість; цифрові ресурси; навчання та викладання; оцінювання; розширення можливостей учнів;

сприяння цифровій компетентності учнів [9]. Проте на шляху формування цифрової компетентності майбутнього вчителя фізики стоять суперечності між вимогами сучасного освітнього процесу щодо створення інформаційного середовища у кожному вищому навчальному закладі та відсутністю у значної кількості викладачів досвіду і необхідних навичок використання такого середовища у навчальному процесі на високому рівні, між вимогою професійної діяльності вчителів фізики щодо постійного розширення та оновлення навичок використання інформаційних систем та технологій для ефективного навчання учнів фізики та спорадичним, неорганізованим характером оволодіння студентами навичками використання цих систем та технологій у вищій освіті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стосовно застосування комп'ютера у навчальному процесі науковцями проведено широкий спектр досліджень, значна частина яких присвячена формуванню інформаційної культури

АНОТАЦІЇ

ВАСИЛЕНКО Володимир Аркадійович. ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПОГЛЯДИ Г. ДЖ. УЕЛЛСА

У статті розглянуто педагогічну діяльність та погляди видатного англійського письменника-фантаста та соціального мислителя Герберта Джорджа Уеллса за такими аспектами: як шкільного вчителя, журналіста та рецензента, автора науково-популярних творів і статей, дитячого письменника і теоретика кардинальної перебудови суспільства і міжнародних відносин за допомогою універсальної освіти і виховання. Особливу увагу було приділено актуальності ідей і положень педагогічної концепції Г. Дж. Уеллса і перспективам їх застосування у сучасних умовах.

Ключові слова: освіта, школа, коледж, університет, інформаційний зміст освіти, стандартизація, учитель-професіонал, світова держава, освітня реконструкція, всесвітня енциклопедія.

ВАСИЛЕНКО Владимир Аркадьевич. ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ И ВЗГЛЯДЫ Г. Дж. УЭЛЛСА

В статье рассмотрены педагогическую деятельность и взгляды выдающегося английского писателя-фантаста и социального мыслителя Герберта Джорджа Уэллса по таким аспектам: как школьного учителя, журналиста и рецензента, автора научно-популярных произведений и статей, детского писателя и теоретика кардинальной перестройки общества и международных отношений посредством универсального образования и воспитания. Особое внимание было уделено актуальности идей и положений педагогической концепции Г. Дж. Уэллса и перспективам их применения в современных условиях.

Ключевые слова: образование, школа, колледж, университет, информационное содержание образования, стандартизация, учитель-профессионал, мировая держава, образовательная реконструкция, всемирная энциклопедия.

VASYLENKO Volodymyr Arkadiyovych. PEDAGOGICAL ACTIVITY AND VIEWS OF H. G. WELLS

The article deals with the pedagogical activities and views of the prominent English science fiction writer and social thinker Herbert George Wells in the following aspects: as a school teacher, journalist and reviewer, author of popular works and articles, children's writer and theorist of cardinal reconstruction of society and international relations with the help of universal education and upbringing. Particular attention was paid to the relevance of ideas and principles of the pedagogical concept of H. G. Wells and the prospects of their application in modern conditions.

As a social reformer, H. G. Wells saw education as a major means of creatively transforming life. For him, education is the only way to improve life evolutionarily, without revolutions and violence. For the proponent of evolutionary theory of human development, the pupil of Thomas Huxley, education that constantly takes into account the demands of time, anticipates future change - the only way to survive as a species. Wells emphasized that education is not for the individual, but for the family, species and humanity as a whole. According to Wells, education is a true eugenics, with its dream of bringing out the perfect person. It aims to perform the functions of social filter and lift.

Reproduction and dissemination of the best examples of pedagogical experience is an important condition for rational and economical organization of educational processes. According to H. G. Wells there are as few good teachers as there are good artists. A truly talented teacher is a very valuable resource that needs to be treated with care and used with maximum efficiency.

H. G. Wells' conception of the world was the result of a unique combination of scientific thinking brought up by the study of the exact sciences, the great book erudition, the creative imagination of the science-fiction writer and philosophical insight. Today, his ideas about continuing school education for at least up to 14 years have become commonplace in scientific discussions, so as not to artificially interrupt the process of social adulthood, which is the key to a conscious choice of life path. The need to learn all life. Bringing education out of school and university classrooms. The bold use of new means of obtaining, processing, storing and delivering a standardized, accurate, constantly updated knowledge to an unlimited number of people who want to know from a publicly available, supranational, non-profit Knowledge Center. Wells' World Encyclopedia (World Brain) has been implemented today as Wikipedia. And many of his predictions, and there is no doubt, are still awaiting their implementation.

Keywords: education, school, college, university, informative content of education, standardization, professional teacher, world state, educational reconstruction, world encyclopedia.

ДЕФОРЖ Ганна Володимирівна, ЧЕРЕДНИК Діана Степанівна. ФОРМУВАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАТОРСЬКИХ УМІНЬ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ХІМІЇ В НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

У статті розглядаються особливості формування експериментаторських вмінь та навичок студентів шляхом організації лабораторних робіт. Обґрунтовується зміст, структура та завдання лабораторних робіт з хімії в процесі практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Навчальний хімічний експеримент – це метод навчання, в основі якого лежить науковий підхід, який формує науковий світогляд людини.

Ключові слова: хімія, експеримент, лабораторна робота, наука, дослід.

ДЕФОРЖ Анна Владимировна, ЧЕРЕДНИК Диана Степановна. ФОРМИРОВАНИЕ ЭКСПЕРИМЕНТАТОРСКИХ УМЕНИЙ ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ ЛАБОРАТОРНЫХ РАБОТ ПО ХИМИИ В ОБУЧЕНИИ ЕСТЕСТВЕННЫМ НАУКАМ

В статье рассматриваются особенности формирования экспериментаторских умений и навыков студентов путем организации лабораторных работ. Обосновывается содержание, структура и задачи лабораторных работ по химии в процессе практической подготовки будущих специалистов. Учебный химический эксперимент – это метод обучения, в основе которого лежит научный подход, который формирует научное мировоззрение человека.

Ключевые слова: химия, эксперимент, лабораторная работа, наука, опыт.

DEFORZH Hanna Volodymyrivna, CHEREDNYK Diana Stepanivna. FORMING OF EXPERIMENTAL SKILLS DURING THE CARRYING OUT OF LABORATORY WORK ON CHEMISTRY IN TEACHING NATURAL SCIENCES

The article deals with the peculiarities of forming the experimental skills and students' abilities by organizing laboratory work. The content, structure and tasks of laboratory work on chemistry in the process of practical training of future specialists are substantiated. An educational chemical experiment is a method of teaching based on a scientific approach that shapes the scientific worldview of a man. It is the chemical experiment that is the primary source of knowledge, it shows the connection of theory with practice, promotes forming of practical skills of students, their experimental skills, develops, refines and consolidates previously obtained theoretical knowledge. The laboratory experiment in chemistry is one of the means of demonstrating and performing laboratory and practical work. The study of chemistry is impossible without the use of this special training tool, which is classified as practical. An important feature of chemical experiment as a means of cognition is that when observing and performing experiments independently, students have the opportunity to become acquainted not only with specific objects of chemical science but also with the processes of qualitative change of substances. It allows to know the diversity of the nature of chemical compounds, to accumulate facts for comparisons, generalizations, conclusions in order to realize the ability to actually manage complex chemical transformations.

Keywords: chemistry, experiment, laboratory work, science, laboratory experiment.

ІЛІАДІ Олександр Іванович, ГРОМКО Тетяна Василівна. ТЕСТУВАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ ЛІНГВІСТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ СТУДЕНТАМИ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Тестування сприяє виробленню практичних навичок та умінь, необхідних для свідомого використання мовних засобів, а також навичок логічного мислення та активізації розумової діяльності. Тести укладаються на матеріалі конкретної теми для перевірки рівня сформованості певних навичок або вмінь. Прикладом такого підходу демонструються укладені авторами збірники тестових завдань для модульного контролю з дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням» та ін. (для нефілологічних факультетів) «Комунікативні технології», «Технології мовної комунікації». Результати тестового контролю дають можливість оцінити не тільки здібності і ступінь старанності студента, а й уміння викладача правильно вибудувати програму навчання, використати прийоми індивідуалізації навчання тощо.

Ключові слова: тест, тестування, мовна компетенція, лінгводидактика, українська мова за професійним спрямуванням.

ИЛИАДИ Александр Иванович, ГРОМКО Татьяна Васильевна. ТЕСТИРОВАНИЕ КАК ОДНА ИЗ ФОРМ КОНТРОЛЯ ОСВОЕНИЯ ЛИНГВИСТИЧЕСКОГО МАТЕРИАЛА СТУДЕНТАМИ ГУМАНИТАРНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Тестирование способствует выработке практических навыков и умений, необходимых для сознательного использования языковых средств, а также навыков логического мышления и активизации умственной деятельности. Тесты составляются на материале конкретной темы для проверки уровня сформированности определенных навыков или умений. Примером такого подхода демонстрируются составлены авторами сборники тестовых заданий для модульного контроля по

дисципліне «Український мовний професійної спрямованості» і др. (для нефілологічних факультетів) «Комунікативні технології», «Технології мовної комунікації». Результати тестового контролю дають можливість оцінити не тільки здібності і ступінь усердя студента, але і вміння викладача правильно побудувати програму навчання, використовувати прийоми індивідуалізації навчання і тому подібне.

Ключові слова: тест, тестування, мовна компетенція, лінгводидактика, український мовний професійної спрямованості.

ILIADI Alexandr Ivanovych, HROMKO Tetiana Vasylivna. TESTING AS ONE OF THE FORMS OF CONTROL OF THE IMPLEMENTATION OF LINGUISTIC MATERIAL BY STUDENTS OF THE HUMANITIES (course «Ukrainian for Professional Purpose»)

Testing as one of the effective forms of control of the linguistic material mastering plays a leading role in foreign and domestic methodical technique. Testing is the way, making to development of practical skills, are needed for conscious usage of linguistic means and skills of logical thinking and means of mental activities intensification. Tests are based on a topic-specific material to test the level of development of a particular skill or ability. An example of this approach can be testing for unit control disciplines «Ukrainian language for professional orientation», «Modern Ukrainian language with practical work», «Basics of rhetoric», «Rhetoric (for non-philological faculties)», «Communication Technologies», «Technologies of Language Communication», published by authors earlier. Results of testing control enable value not only ability and degree of diligence of a student, but also ability of a teacher to correctly organize the education program, use techniques of individualization of training and much more.

Integration processes, which are becoming more and more active at the present stage, indicate that the quality of education is becoming increasingly important. Control, assessment and training are seen as components of a single educational process, and there is an increasing link between control and learning. The systematic conduct of test control during employment at higher education institutions gives the opportunity to gradually form competitive specialists in the modern labor market, ready to apply the accumulated luggage of knowledge in further professional life.

Testing students' knowledge is one of the most difficult issues in teaching methods. Pedagogical experience has shown that, in combination with other types of testing, the use of test tasks is a rather effective tool that stimulates students' preparation for each class and increases their motivation for the subject under study. There are a number of benefits to testing. These include: the ability to control the work of each student; the possibility of systematic test control at all stages of the learning process; ability to cover all sections of the curriculum; objectivity of test control; possibility of conducting traditional and computerized testing; uniform requirements for all students; high reliability of test control; high validity of test control based on the involvement of all didactic units of the training program in the tasks of the tests.

Integration processes, which are becoming more and more active at the present stage, indicate that the quality of education is becoming increasingly important. Control, assessment and training are seen as components of a single educational process, and there is an increasing link between control and learning. The systematic conduct of test control during employment at higher education institutions gives the opportunity to gradually form competitive specialists in the modern labor market, ready to apply the accumulated luggage of knowledge in further professional life.

Keywords: test, testing, linguistic competence, linguo didactics, Ukrainian for Professional Purpose.

БІДА Олена Анатоліївна, МОЙСЄВ Василь Володимирович, ГРЕБА Ілдіко Золтанівна. СФОРМОВАНІСТЬ ПАТРІОТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ЯК ОСНОВА ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

У статті доведена думка про те, що розбудова України як незалежної, суверенної держави вимагає виховання громадянина-патріота, здатного жити й працювати в умовах демократії, забезпечувати соборність України, відчувати постійну відповідальність за себе, свій народ, країну, прагнути здійснити реальний внесок у реформаторські процеси. Розкрита головна мета закладів освіти у системі виховної роботи. Подано завдання патріотичного виховання особистості. Обґрунтовано зміст патріотичного виховання на сучасному етапі та основні характеристики змісту патріотизму.

Ключові слова: громадянська відповідальність, патріотичні якості, виховання громадянина-патріота, система виховної роботи, активна громадянська позиція.

БИДА Елена Анатольевна, МОЙСЕЕВ Василий Владимирович, ГРЕБА Ильди́ко Золтановна. СФОРМИРОВАННОСТЬ ПАТРИОТИЧЕСКИХ КАЧЕСТВ КАК ОСНОВА ВОСПИТАНИЯ ГРАЖДАНСКОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В СИСТЕМЕ ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ

В статье доказана мысль о том, что развитие Украины как независимого, суверенного государства требует воспитания гражданина-патриота, способного жить и работать в условиях демократии, обеспечивать соборность Украины, чувствовать постоянную ответственность за себя, свой народ, страну, стремиться осуществить реальный вклад в реформаторские процессы. Раскрыта главная цель учебных заведений в системе воспитательной работы.

Ключевые слова: гражданская ответственность, патриотические качества, воспитание гражданина-патриота, система воспитательной работы, активная гражданская позиция.

VIDA Olena Anatoliivna, MOYSIEV Vasiliy Volodymyrovych, GREBA Ildiko Zolotivna. THE FORMATION OF PATRIOTIC QUALITIES AS THE BASIC EDUCATION OF CIVIL RESPONSIBILITY IN THE EDUCATIONAL SYSTEM

The article argues that the development of Ukraine as an independent, sovereign state requires the education of a citizen-patriot, able to live and work in a democracy, to ensure the unity of Ukraine, to feel constant responsibility for himself, his people, the country, to strive to make a real contribution to reform processes. The main purpose of educational institutions in the educational system is revealed. The task of patriotic education of personality is presented. The content of patriotic education at the present stage and the main characteristics of the content of patriotism are substantiated.

The main methodological positions that are taken into account in designing the structure and dynamics of the formation of civil liability of the individual are distinguished.

The structure of civil responsibility as a coherent system is outlined, comprising three subsystems that characterize the natural, social and systemic qualities of citizenship, interconnected hierarchically and synergistically.

The constituent elements of the structural part of the model of civic personality culture are analyzed.

The modern modernization of the education system, which led to the emergence of new type of educational institutions, requires the search for new pedagogical technologies that can ensure the formation of a patriot citizen with an active civic position, which provides not only students with knowledge of the rights and responsibilities of citizens, their belief in the ability democratic transformation of society, the formation of high moral-will, patriotic qualities and feelings, but also the manifestation of motivated civic actions, actions.

Modern modernization of the education system requires the search for new pedagogical technologies that can ensure the formation of a citizen with an active patriotic position, which involves not only mastering Ukrainians knowledge about the rights and responsibilities of citizens, convincing them of the expediency of democratic changes in society, formation of high moral standards. qualities and feelings, but also the manifestation of motivated civil actions, actions. To develop and introduce into the educational process a teaching and methodological complex, which should include manuals that will facilitate patriotic upbringing in the system of educational work of students.

Keywords: civic responsibility, patriotic qualities, education of patriot citizen, educational system, active civic position.

ІВАНИЦЬКИЙ Олександр Іванович. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИКИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті дано визначення цифрової компетентності вчителя фізики як здатності особистості доцільно, критично і безпечно у процесі професійної діяльності обирати, створювати та змінювати цифрові ресурси, керувати ними, захищати та поширювати їх, застосовувати у процесі навчання учнів фізики, розширюючи можливості учнів та сприяючи формуванню їхньої цифрової компетентності. Виділено структурні складові цифрової компетентності вчителя фізики: інформаційна та медіакомпетентність, комунікативна компетентність та технічна компетентність. Розглянуто мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та корегувальний аспекти формування цифрової компетентності майбутніх вчителів фізики.

Ключові слова: цифрова компетентність, майбутній вчитель фізики, інформаційно-комунікаційні технології, інформаційно-освітнє середовище, компетентність.

ИВАНИЦКИЙ Александр Иванович. ФОРМИРОВАНИЕ ЦИФРОВОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ФИЗИКИ В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ

В статье дано определение цифровой компетентности учителя физики как способности личности целесообразно, критично и безопасно в процессе профессиональной деятельности выбирать, создавать и изменять цифровые ресурсы, управлять ими, защищать и распространять их, применять в процессе обучения учащихся физике, расширяя возможности учеников и способствуя формированию их цифровой компетентности. Выделены структурные составляющие цифровой компетентности учителя физики: информационная и медиакомпетентность,

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Серія:

Педагогічні науки

Випуск 185

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 15526-4098Р від 19.06.2009 р.
Наукові записки. Серія: Педагогічні науки

СВІДОЦТВО ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ
ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ,
ВИГОТІВНИКІВ І РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ
Серія ДК № 1537 від 22.10.2003 р.

Підписано до друку 09.11.2019 р.
Формат 60x84 ¹/₆. Папір офсетний. Друк різнограф.
Ум. др. арк. 29,26. Тираж 200. Замовлення № 6585.

Друк з оригінал-макету замовника

РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
25006, Кропивницький, вул. Шевченка, 1.
Тел.: (0522) 28 59 84.
Факс.: (0522) 24 85 44
E-Mail.: mails@kspu.kr.ua